

KANSALLINEN PELASTUSKOIRAKOE OHJE

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 13.10.2025
 Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n hyväksymä 21.1.2026
 Ohje tulee voimaan 1.4.2026.

Sisällys

KANSALLINEN PELASTUSKOIRAKOE OHJE	1
Pelastuskoirakoe muodostuu	3
Pelastuskoirakokeen tarkoitus	3
Koetasot	3
Hyväksytyt suoritus ja koulutustunnus	4
Osallistumisoikeus ja ikärajat	4
Kokeen rakenne	4
Yleisiä määräyksiä koesuoritukseen	5
Suorituksen aikana koiralla tulee olla seuraavat varusteet	5
Seuraavat välineet/avut ovat työskentelyn aikana sallittuja	6
Koiran käyttäytymisen tarkkailu	6
Arvostelu	6
PELASTUSKOIRAKOKEEN KULKU	8
Luoksepäästävyden tarkastus	8
Yleiset ohjeet hallintaosuus	8
Suoritusohjeet	9
Hallittu liikkuminen 10 pistettä	9
Arvostelu	9
Paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä ja äänivarmuus 20 pistettä	9
Arvostelu	9
Liikkeestä pysähtyminen ja luoksetulo 20 pistettä	10
Arvostelu	10
JÄLKIOSUUS	10
Jälkityöskentely TASA A 100 pistettä	10
Jälkityöskentely TASA B 150 pistettä	10
Ohjeet jälkiosuuden toteutukseen	10
Suoritusohje	11
Arvostelu	11
Jäljen etsiminen 40 pistettä	11
Esineet A-taso 60 pistettä B-taso 110 pistettä	11
HENKILÖETSINTÄOSUUS	12
TASA A	12
TASA B	12

Ohjeet henkilöetsintäosuuden toteutukseen	12
Osuuden suoritusohje	12
Etsinnän suorittaminen	13
Yleiset ohjeet	13
Arvostelu	13
Koiran ohjattavuus ja työskentely 50 pistettä.....	14
Ohjaajan toiminta ja taktiikka 30 pistettä	14
Henkilön ilmaisu(t).....	15
Haukkumalla ilmaiseva koira	15
Rullalla ilmaiseva koira.....	16
Käyttäytyminen ilmaisutilanteissa	17

Osallistuessaan kokeeseen koiran omistaja, ohjaaja, haltija tai muu henkilö sitoutuu noudattamaan näitä koeohjeita.

Lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. (Liitevihko sekä Kennelliiton www-sivut).

Pelastuskoirakoe muodostuu

- hallittavuusosuudesta
 - hallittu liikkuminen
 - paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä
 - liikkeestä pysähtyminen ja luoksetulo
- jälkiosuudesta
 - jäljen etsintä
 - jäljestäminen
- henkilöetsintäosuudesta
 - koiran ohjattavuus ja työskentely
 - ohjaajan toiminta ja taktiikka
 - henkilön ilmaisu

Pelastuskoirakokeen tarkoitus

Valtaosa Suomessa tehtävistä pelastuskoiraetsinnöistä on maastoetsintöjä. Näiden etsintöjen avuksi tarvitaan usein myös vapaaehtoisten etsijöiden apua.

Etsinnät ovat pääsääntöisesti poliisijohtoisia. Etsintäjohdon luottamus koiralla tapahtuvaan etsintään saadaan vain sillä, että etsintöihin käytettävät vapaaehtoiskoiraot tunnustetaan koulutustasoltaan korkeaksi. Luotettavuus osoitetaan sekä koirien että ohjaajien korkealla osaamistasolla ja motivaatiolla.

Pelastuskoirakoe tukee pelastuskoirien koulutusta ja toimii osaltaan koirien ja niiden ohjaajien koulutustason mittaajana ja osoittaa koulutuksen tason. Viranomaiset asettavat vaatimukset koiran ilma- ja maavainutyöskentelyn sekä ohjaajan osaamisen tasolle. Pelastuskoirakoe vastaa näihin vaatimuksiin.

Kaikki Palveluskoiraliiton kautta VIRTA-tarkastukseen tähtäävät koirat suorittavat PEKO-T-kokeen ennen tarkastukseen osallistumista. Hyväksytyt koetulokset on edellytyksenä VIRTA-tarkastukseen pääsemiseksi. Koetulos on voimassa kaksi vuotta suorituspäivästä laskien.

VIRTA-tarkastus on tapahtuma, jossa tehtävään erikseen koulutetut tarkastajat ja poliisiviranomainen yhdessä arvioivat työnäytön tapaan koiran ja sen ohjaajan pätevyyden etsintätehtävässä. Vain tämän tarkastuksen hyväksytysti suorittaneet koirakot voivat poliisihallituksen ohjeen mukaan osallistua poliisijohtoisin etsintöihin.

Kokeissa noudatetaan Palveluskoirakokeiden koesääntöä.

Koetasot

Kokeessa ei ole varsinaisia koeluokkia, vaan jälki- ja henkilöetsintäosuuksissa on kummassakin kaksi eri tasoa: A-taso, joka on helpompi ja B-taso, joka on vaativampi. Koe voidaan anoa järjestettäväksi kolmella eri tavalla:

1. Ensin on vaativampi jälkiosuus eli B, jolloin henkilöetsintäosuus on helpompi eli A, jolloin koe on ns. B/A-koe
2. Ensin suoritettava jälki on helpompi eli A ja henkilöetsintäosuus on silloin vaativampi eli B, jolloin koe on ns. A/B-koe.
3. Samassa kokeessa on sekä A/B- että B/A-suorituksia.

Kaikkien kokeiden järjestelyjen sekä kaikkien osapuolten käyttäytymisen tulee pohjautua eettisesti hyväksyttäviin periaatteisiin. Koeohjeen määräykset ovat kaikkia osapuolia sitovat. Kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset. Kokeen tuomarin tulee seurata koirien hyvinvointia kokeen aikana ja mikäli koira ei selviydy jostain kokeen osasta, tuomarin tulee keskeyttää sen suoritus.

Hyväksytyt suoritukset ja koulutustunnus

Koulutustunnuksen saamiseen vaaditaan vähintään 70 % kokeen kokonaispistemäärästä (300 p.) ja hyväksytyt tulokset (vähintään 70 %) kaikista osuuksista, hallittavuusosuudesta ja kummastakin maasto-osuudesta, samassa kokeessa suoritettuina. Tämä on myös hyväksytyt suorituksen vaatimustaso. Koulutustunnuksena käytetään lyhennettä PEKO-T (pelastuskoirien tasokoe).

Kansallisessa pelastuskoirakokeessa ei voi suorittaa osakokeita.

Osallistumisoikeus ja ikäraajat

Kansalliseen pelastuskoirakokeeseen saavat osallistua kaikki tunnistusmerkityt koirat rodusta tai koosta riippumatta, myös moniroiset. Koirien tulee olla rokotettu kulloinkin voimassa olevien Suomen Kennelliiton rokotusmääräysten mukaisesti.

Koepäivänä koiran täytyy olla täyttänyt 14 kk. Koiran täytettyä kymmenen vuotta koiralta vaaditaan eläinlääkärin todistus osallistumiskelpoisuudesta kokeeseen. Todistus on voimassa yhden vuoden sen antamispäivästä laskien. Ennen osallistumistaan pelastuskoirakokeeseen koiralla on oltava hyväksytyt tulokset käyttäytymiskokeesta (FCI-BH).

Juoksuiset nartut saavat osallistua kokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistuvista koirista, ja ne suorittavat kokeen viimeisinä. Juoksuiset nartut eivät osallistu arvontaan. Hallintaosuuden suorituksessa kokeen järjestäjän tulee huolehtia, että koepaikalla on käytettävissä 0-koira. Juoksuinen narttu suorittaa liikkeen paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä 0-koiran kanssa, tai mikäli kokeessa on useampi juoksuinen narttu suorittavat ne liikkeen omana ryhmänä.

Kokeen luonne vaatii ohjaajalta ja koiralta kykyä liikkua maastossa, joten se asettaa ohjaajalle ja koiralle vaatimuksen riittävästä fyysisestä suorituskyvystä. Jos ohjaaja tai koira ei kykene liikkumaan maastossa koeohjeen edellyttämällä tavalla, koesuoritus keskeytetään. Tuomarin tulee koko kokeen ajan arvioida koiran suorituskykyä ja mikäli koira ei kykene suoriutumaan kokeesta, keskeyttää sen suoritus.

Kokeen rakenne

Pelastuskoirakoe muodostuu kolmesta eri osasuorituksesta:

1. hallittavuusosuus
2. jälkiosuus
3. henkilöetsintäosuus.

Hallittavuusosuus	Aina 3 osaliikettä (1. hallittu liikkuminen, 2. paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä, 3. liikkeestä pysähtyminen ja luoksetulo)	
Jälkiosuus	A	B
Pituus	600 metriä	1 200 metriä
Suunnanmuutokset	3-4 suunnanmuutosta	4-5 suunnanmuutosta, joista yksi terävä
Ikä	noin 1 h	noin 2 h
Esineet	4 kpl + loppuesine	5 kpl + loppuesine
Jäljestämisaika	35 min	45 min
Henkilöetsintäosuus		
Alueen koko	noin 20 000 neliometriä	noin 30 000 neliometriä
Etsintäaika	20 min	30 min
Etsittävät henkilöt	1 henkilö	2 henkilöä

Koe järjestetään niin, että koirakot suorittavat ensin osan 1. hallittavuus, sen jälkeen osan 2. jälkiosuus ja lopuksi osan 3. henkilöetsintäosuus. Kokeen aluksi arvotaan suoritusjärjestys, jota noudatetaan koko kokeen ajan, kuitenkin niin, että A-haku-koirat suorittavat henkilöetsinnän ensin ja mahdollinen juoksuinen narttu kaikki suoritukset viimeisenä.

Tuomari hyväksyy hallittavuusosuuden suorituspaikan ja se on kaikille kokeeseen osallistuville koirakoille sama. Mikäli kokeeseen osallistuu enemmän kuin 5 koira, voidaan kokeessa käyttää kahta tuomaria. Tällöin maasto-

osuuksien arvostelu voidaan jakaa niin, että toinen tuomari arvostelee henkilöetsintäosuuden ja toinen tuomari jälkiosuuden.

Yleisiä määräyksiä koesuoritukseen

Koira voidaan sulkea kokeesta, sen suoritus voidaan keskeyttää tai hylätä, tai ohjaaja voi luopua kokeesta.

- **Sulkeminen kokeesta** = koira ei voi osallistua kokeeseen, sulkeminen tehdään ennen kuin koira on aloittanut koesuorituksensa
- **Keskeyttäminen** = koiran suoritus keskeytetään tuomarin toimesta. Kaikki siihen asti saavutetut pisteet jäävät voimaan. Jotta koira voi jatkaa seuraavassa koeosuudessa, arvosanan on kuitenkin oltava vähintään tyydyttävä.
- **Hylkääminen** = koiran suoritus hylätään, se menettää kaikki siihen mennessä kokeessa saavuttamansa pisteet, eikä se voi jatkaa koetta.
- **Luopuminen** = ohjaaja keskeyttää koiran suorituksen. Kaikki siihen asti saavutetut pisteet jäävät voimaan, mutta koira ei voi jatkaa koetta.

Pelastuskoirakokeita voidaan järjestää Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten anomuksesta haluttuna aikana, ei kuitenkaan sellaisissa olosuhteissa, missä kokeen luonne tai sen arvostelumahdollisuudet muuttuvat merkittävästi (esim. jälkikoe / lumi). Kokeesta vastaavan tuomarin tulee yhdessä kokeen järjestäjän kanssa huomioida kokeen aikaiset keliolosuhteet ja tarvittaessa muistuttaa koiranohjaajia koirien huoltamisesta ennen, jälkeen- ja suoritusten aikana.

Koiralla tulee kokeessa olla yksi ohjaaja, joka ohjaa koira kaikkissa suorituksissa.

Ohjaajalla voi kokeessa olla apuohjaaja, jonka tehtävänä on käyttää karttaa ja/tai paikannuslaitetta, ja sen avulla auttaa koiranohjaajaa paikannuksessa ja pysymään tehdyssä etsintäsuunnitelmassa. Apuohjaaja ei osallistu muulla tavalla koiran ohjaamiseen taikka maalihenkilöiden etsintään. Jos apuohjaajaa käytetään, hän kulkee maasto-osuuksissa ohjaajan välittömässä läheisyydessä annettujen ohjeiden mukaan. Sama henkilö voi toimia useamman koiran apuohjaajana, jos koejärjestelyt sen mahdollistavat. Kokeen järjestäjällä ei ole velvollisuutta hankkia apuohjaajaa.

Henkilöetsintäosuudessa ohjaaja tekee hänelle annettuun karttaan etsintäsuunnitelman. Ohjaajan laadittua etsintäsuunnitelman, hän esittää sen tuomarille. Ohjaaja selvittää suunnitelman myös apuohjaajalle.

Ohjaajan tulee toteuttaa etsintää laatimansa suunnitelman mukaisesti. Jos ohjaaja muuttaa etsintäsuunnitelmaa kesken etsinnän, on muutokselle oltava perustelu ja siitä on ilmoitettava tuomarille.

Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan tekemänsä etsintäsuunnitelman mukaan. Mikäli ohjaaja ei kykene noudattamaan tekemänsä suunnitelmaa johtaa tämä tuomarin antaman huomautuksen jälkeen suorituksen keskeyttämiseen.

Kokeessa käytettyjen käskyjen tulee olla lyhyitä ja niiden käyttö on vapaa, ellei liikkeen suoritusohjeissa toisin sanota. Koiran nimen saa liittää käskyyn. Ohjaaja ei kuitenkaan saa käskyillä vaikuttaa koiran ilmaisuun. Koiran liiallinen painostaminen johtaa kokeen keskeyttämiseen.

Koira on oltava kokeen aikana välittömästi kytkettävissä, joten ohjaajalla on oltava koko kokeen ajan talutin mukanaan.

Suorituksen aikana koiralla tulee olla seuraavat varusteet

- kaulapanta (Huom. Jos koiralla on riittävän tukevat valjaat ja niissä kohta, johon talutin voidaan vaivatta kytkeä, ei koiralla tarvitse olla kaulapantaa)
- tunnusvaljaat (maasto-osuuksien aikana)
- Käytettävien varusteiden (pantojen ja valjaiden) tulee olla koiralle sopivat ja turvalliset käyttää

Valjaissa tulee olla PK- tai pelastuskoiratunnus tai vastaava ns. viranomaistunnus, ja niiden on oltava rakenteeltaan sellaiset, että niistä ei aiheudu koiralle vaaraa. Tuomari tarkastaa ja hyväksyy valjaat ilmoittautumisen yhteydessä.

Seuraavat välineet/avut ovat työskentelyn aikana sallittuja

- pilli/viheltäminen
- valot ja/tai kulkuset. Sallittuja ovat normaaliksi katsotut varusteet, jotka tuomari hyväksyy
- vettä ja sieni (sienellä ohjaaja voi pyyhkiä koiran kirsua)
- ilmaisurulla, jonka tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti ilman ohjaajan avustusta pudottaa käskystä pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä.
- ohjaajalla ja/tai apuohjaajalla GPS-laite tai vastaava karttasovellus
-

Koiran käyttäytymisen tarkkailu

Tuomari tarkkailee koiran käyttäytymistä ja suorituskykyä ennen varsinaisen koesuorituksen alkamista ja kokeen aikana. Tehtäväänsä osaamattoman koiran suorituksen tuomari on velvollinen keskeyttämään. Mikäli koira käyttäytyy aggressiivisesti, sen suoritus hylätään. Mikäli pelastuskoirakokeeseen osallistuva koira kokeen aikana puree ihmistä tai toista koiraa, sen suoritus hylätään ja sille tulee esittää kilpailukieltoa. Asiasta on tehtävä merkintä koepöytäkirjan tuomarikertomukseen ja tehtävä erikseen ilmoitus Kennelliitolle ja Palveluskoiraliitolle. Ihmistä tai toista koiraa kokeessa pureen koiran tulee kilpailukiellon jälkeen suorittaa käyttäytymiskoe (FCI-BH) hyväksytysti ennen osallistumista pelastuskoirakokeeseen.

Koiran tulee suorittaa kaikki kokeen osat halukkaasti ja paineistumatta. Mikäli koira paineistuu kokeen suorituksista niin, että sen toimintakyky laskee merkittävästi tai koira osoittaa liiallista pelokkuutta tuomarin tulee keskeyttää sen suoritus.

Luonteen tarkkailussa selvitetään

- a) koiran varmuus häiriötekijöiden aikana (välinpitämättömyys, melu yms.)
- b) koiran varmuus vieraita henkilöitä ja toisia koiria kohtaan
- c) kyky kestää rasitusta vaikeutuneissa olosuhteissa; kuten pitkäkestoinen työ, erilaiset sääolosuhteet, hajuaistin rasitukset jne.
- d) heikkohermoisuus ja siihen liittyvä aggressiivisuus, yliterävyys ja siihen liittyvä pelko ja muu vastaava käyttäytyminen
- e) ohjattavuuden riittävyys eri tilanteissa.

Arvostelu

Koetta saavat arvostella ainoastaan Palveluskoiraliiton tähän koemuotoon kouluttamat ja pätevimät pelastuskoirakoetuumarit. Mikäli kokeeseen osallistuu enemmän kuin 5 koiraa, arvosteltavat osat voidaan jakaa kahdelle tuomarille. Yksi tuomari voi arvostella päivän aikana enintään 10 koirakon suorituksen.

Suoritukset arvostellaan arvosanoin, joiden täytyy vastata koiran tekemää suoritusta. Lopputuloksena ilmoitetaan, onko koe hyväksytty vai ei hyväksytty, sekä suorituksen kokonaisarvosana ja siitä seuraavat pisteet. Kaikkien kokeen osien alin hyväksytty pistemäärä on 70 % kokeen osan pisteistä.

Jos koira kokeen aikana karkaa ohjaajalta tai suorituspaikalta, eikä palaa takaisin kolmannellakaan käskyllä, koiran koesuoritus hylätään tottelemattomuuden takia. Hylkäyksen syy merkitään koiran kilpailukirjaan ja koepöytäkirjaan. Jos koiran koesuoritus hylätään se menettää kaikki siihen saakka kokeessa saavuttamansa pisteet.

Arvosanat:

- Erinomainen = yli 95 % pistemäärästä
- Erittäin hyvä = yli 90 % pistemäärästä
- Hyvä = yli 80 % pistemäärästä
- Tyydyttävä = yli 70 % pistemäärästä
- Puutteellinen = alle 70 % pistemäärästä

Kokeenosien pisteet

	A-taso	B-taso

Hallittavuusosuus	50 pistettä	
Jälkiosuus	100 pistettä	150 pistettä
Henkilöetsintäosuus	100 pistettä	150 pistettä
Kokeen kokonaispisteet	300 pistettä	

Arvostelu suoritetaan laatuarvosteluna. Kokonaisarvosanan tulee perustua osuuksista annettuihin yksittäisarvosanoihin. Arvostelu annetaan välittömästi osuuden suorittamisen jälkeen ja kokeen loppuarvosana muodostetaan osasuorituksista saatujen arvosanojen perusteella. Jos koira tai ohjaaja tekevät kokeessa koesuorituksen hylkäävän virheen, ei kokeesta anneta kokonaisarvosanaa eikä kokonaispistemäärää.

PELASTUSKOIRAKOKEEN KULKU

Luoksepäästävyiden tarkastus

Jokaisen kokeen aluksi, ennen ensimmäistä suoritusta, tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyiden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru, jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyiden tarkastusta. Koirat, jotka eivät läpäise tarkastusta, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on suljettava kokeesta.

Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyiden arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa kokeen aikana käytöshäiriöitä tai aggressiivisuutta, tuomarilla on velvollisuus keskeyttää tai hylätä sen suoritus. Keskeytys tai hylkääminen ja selvitys siihen johtaneesta syystä merkitään kilpailukirjaan sekä koepöytäkirjaan.

Luoksepäästävyiden tarkastuksen suoritus

- Tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä ja tilanteessa/ paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
- Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo.
- Koira on oltava kytketty tavalliseen taluttimeen. Taluttimen on oltava löysällä.
- Tunnistusmerkinnän tarkistaminen on osa luoksepäästävyiden tarkastamista.
- Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arvostelu

- a) Koiran myönteinen käytös: koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) Vielä hyväksyttävä rajatapaus: koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) Koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on ääniarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

Yleiset ohjeet hallintaosuus

Suorituksen alussa koiranohjaajat ilmoittautuvat tuomarille koira kytkettynä arvotussa suoritusjärjestyksessä. Ilmoittautumisen jälkeen talutin irrotetaan. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan käskysanoja, käskysanojen on kuitenkin oltava lyhyitä. Hallintaosuuden aikana koiralla tulee olla panta, ja sen tulee olla tarvittaessa välittömästi kytkettävissä. Koiran tulee olla ohjaajan hallinnassa koko suorituksen ajan, myös liikesuoritusten välissä.

Mikäli kokeeseen osallistuu vähintään 8 koiraa, voidaan hallintaosuus jakaa niin, että se suoritetaan vähintään 4 koiran ryhmissä.

Tuomarin ja kokeen järjestäjän tulee koepaikan suunnittelussa huomioida koirien ja ohjaajien turvallinen liikkuminen, koirien tulee sietää muiden koirien läsnäolo koetilanteessa. Mikäli koira ei kykene suorittamaan kokeen jotain osaa muiden koirien läsnäolon takia, sen suoritus tulee keskeyttää.

Koirakot suorittavat liikkeen 'hallittu liikkuminen' arvotussa järjestyksessä. Muut kokeeseen osallistuvat koirat odottavat omaa suoritusvuoroaan tuomarin määräämissä paikoissa. Vuoroaan odottavia koiria ei kytketä, niiden tulee olla ohjaajien hallinnassa vapaassa asennossa.

Kun kaikki koirakot ovat suorittaneet liikkeen 'hallittu liikkuminen', koirakot siirtyvät tuomarin osoittamille paikoille suorittamaan liikettä 'paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä'.

Tuomarin merkistä koiranohjaajat siirtyvät takaisin koiriensa luo ja liike 'paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä' päättyy koirat perusasennossa.

Liikkeestä pysähtyminen ja luoksetulo suoritetaan arvotussa järjestyksessä. Muut kokeeseen osallistuvat koirat odottavat vuoroaan tuomarin määräämässä paikassa. Vuoroaan odottavia koiria ei kytketä, niiden tulee olla ohjaajien hallinnassa vapaassa asennossa.

Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja halukkaasti. Kaikki suoritukset alkavat ja päättyvät koira perusasennossa. Perusasennossa koira istuu suorassa asennossa ohjaajan vasemmalla puolella, lapa ohjaajan polven kohdalla. Ohjaajalla on oikeus kysyä tuomarilta ohjeita.

Häiriöääni suoritetaan tuomarin antamien ohjeiden mukaan, paikallaololiikkeen aikana. Koiran on suhtauduttava häiriöön välinpitämättömästi. Koira saa reagoita ääniin, jos se ei aiheuta muuta poikkeavaa käytöstä. Tämä huomioidaan arvostelussa. Mikäli koira osoittaa ääniarkuutta, sen suoritus keskeytetään, eikä se voi jatkaa kokeen muihin osioihin. Mikäli koira reagoi häiriöön aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hylkäämiseen. Arvosanan erinomainen voi saada häiriöääniin välinpitämättömästi suhtautuva koira.

Häiriöääntä ei saa toteuttaa ampumalla. Häiriöäänien lähde (esim. auto) on oltava vähintään 5m etäisyydellä koirista.

Suoritusohjeet

Hallittu liikkuminen

10 pistettä

Käsky "seuraa".

Ohjaaja kulkee vapaana olevan koiran kanssa tuomarin osoittaman matkan. Kulkeminen suoritetaan koalueen läheisyydessä, tiellä, pellolla, tai kentällä. Liikkumiseen sisältyy myös käännoiksi ja pysähdyksiä. Kokonaismatka on n. 200 askelta. Seuraamiseen ei ole mallikaaviota, vaan se voi olla erilainen kullekin kokeeseen osallistuvalla koiralla.

Koiralle saa antaa seuraamiskäskyn aina liikkeelle lähettäessä. Pysähdyttäessä koira voi istua tai seistä. Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, ohjaajan vasemmalla puolella. Tuomarin merkistä suoritus päättyy ja ohjaaja ottaa koiran perusasentoon.

Ohjaaja kulkee koiran kanssa n. 200 askelta tuomarin antamien ohjeiden mukaan.

Arvostelu

Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen ovat virheitä samoin kuin ohjaajan tarpeeton pysähtyminen tai hidastelu. Jos koira pysähdyttäessä suorittaa istumisen, sen tulee istua välittömästi ohjaajan pysähtyessä, hidas tai viivyttelevä istuminen ovat virheitä. Lisäkäskyt, vartaloavut, tarkkaamattomuus käännoksissä ja/tai koiran haluttomuus alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Korkeimman arvosanan voi saada vain koira, joka seuraa halukkaasti ilman paineistumista, ja on välinpitämätön ympäristön vaikutuksille.

Paikallaolo häiriön alaisena ryhmässä ja äänivarmuus

20 pistettä

Käskyt "maahan", "sivulle".

Kun kaikki koirakot ovat suorittaneet liikkeen 'hallittu liikkuminen', koirakot siirtyvät tuomarin määräämille paikoille. Koirien välisen etäisyyden tulee olla vähintään 3 metriä ja enintään 6 metriä. Tuomarin merkistä koiranohjaaja jättää koiransa käskyllä ja/tai käsimerkillä odotusasentoon (maahan), ja siirtyy itse tuomarin luo. Koiralle voi jättää paikalle ohjaajan mukana olevat varusteet (etsintäreppu tms.), ei kuitenkaan leluja, ruokaa tms.

Koiran tulee pysyä paikoillaan rauhallisesti makuuasennossa, koiranohjaajan millään tavalla siihen vaikuttamatta noin 3 minuutin ajan.

Suorituksen aikana vieras henkilö ohittaa kaikki liikettä suorittavat koirat tuomarin merkistä noin 2 metrin etäisyydeltä.

Paikallaolon aikana suoritetaan koirien äänivarmuuden testaus tuomarin määräämällä äänihäiriöllä.

Liikkeen päätteeksi koiranohjaajat palaavat koiriensä luo ja ottavat ne tuomarin merkistä perusasentoon.

Arvostelu

Ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut piilotellut avut koiralle, koiran rauhattomuus paikallaolon aikana tai koiran ennakoiva ylösnousu ohjaajan palatessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan, kuitenkin enintään 2 pistettä. Jos koira on rauhaton, mutta pysyy kuitenkin paikallaan, arvosanaa alennetaan virheen suuruuden mukaan. Asennon vaihtaminen alentaa arvosanaa virheen suuruuden mukaan, kuitenkin enintään 2 pistettä. Jos koira siirtyy pois paikaltaan muusta syystä kuin äänihäiriön johdosta yli 3 m, liikesuoritus on puutteellinen (0 pistettä).

Mikäli koira suorituksen aikana häiritsee toista suorittavaa koiraa, häiritsevän koiran liikesuoritus keskeytetään ja liikkeen arvosana on puutteellinen (0 pistettä). Häirityn koiran ohjaaja saa korjata oman koiransa suorituksen tarvittaessa ilman vaikutusta arvosteluun.

Koiran on suhtauduttava äänihäiriöön, muihin koiriin ja ihmisiin välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa ääniherkkyyttä esimerkiksi siirtymällä pois paikaltaan taikka haukkumalla, sen suoritus keskeytetään. Mikäli koira reagoi häiriöihin aggressiivisesti, tämä johtaa kokeen hyökkäämiseen.

Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, arvosanaa alennetaan enintään kaksi arvosanaa.

Liikkeestä pysähtyminen ja luoksetulo

20 pistettä

Käskyt ”seuraa”, ”seis”, ”tänne”, ”sivulle”

Tuomarin merkistä ohjaaja lähtee liikkeelle vapaana seuraavan koiran kanssa osoitettuun suuntaan kentällä, metsätiellä tai muuta selkeää kulku-uraa pitkin. Noin 15–20 askeleen valmistelevan osan jälkeen koiran tulee käskyn saatuaan pysähtyä ohjaajan jatkaessa kulkuaan, koiran asento pysähtymiskäskyn jälkeen on vapaa. Ohjaaja jatkaa nopeuttaan muuttamatta kulkuaan noin 50 askeleen päähän. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen. Luoksetulo-käskyn saatuaan koiran tulee tulla ohjaajan luo suoraan ja halukkaasti, koira voi tulla ohjaajan eteen tai suoraan perusasentoon ohjaajan vasemmalle puolelle. Liike päättyy koira perusasennossa. Tuomarin merkistä ohjaaja kytkee koiran taluttimeen ja siirtyy osoitetulle paikalle.

Arvostelu

Edistäminen, sivuttaispoikkeamat ja jättäminen valmistelevassa osassa alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Ohjaajan avut, koiran rauhattomuus ja hidas pysähtyminen käskyn jälkeen alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Mikäli koira ei pysähdy toisellakaan lisäkäskeillä, liikkeen arvosana on puutteellinen (0 pistettä). Mikäli koira pysähtymiskäskyn jälkeen liikkuu yli 2 metriä, voi arvosana olla korkeintaan tyydyttävä. Haluton tai hidas luoksetulo alentaa arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Mikäli koira ei tule ohjaajan luo toisellakaan lisäkäskeillä, on arvosana puutteellinen (0 pistettä). Virheet liikkeen lopetuksessa alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

JÄLKIOSUUS

Jälkityöskentely TASO A

100 pistettä

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	40 p.
Esineet	60 p.

Työskentelyaika on 35 min. Vieraan henkilön tekemä n. 600 m pitkä ja n. 1 h vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, 3–4 maastoon sopivaa selkeää suunnanmuutosta, 4 kpl (á 10 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu, takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (20 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m pitkässä liinassa.

Jälkityöskentely TASO B

150 pistettä

Arvosteltavat osat	
Jäljen etsintä	40 p.
Esineet	110 p.

Työskentelyaika on 45 min. Vieraan henkilön tekemä n. 1200 m pitkä ja n. 2 h vanha jälki vaihtelevassa maastossa. Maaston muutos on mahdollinen, 4-5 maastoon sopivaa selkeää suunnanmuutosta, joista yksi terävä, 5 kpl (á 16 p.) käyttöesineitä sekä viimeisenä esineenä reppu, takki tms. selvästi muista esineistä poikkeava käyttöesine (30 p.), jossa on jäljentekijän selvä ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10.m. pitkässä liinassa.

Ohjeet jälkiosuuden toteutukseen

Jälki nostetaan maastoon merkityltä noin 50 metriä pitkältä janalta. Jana tulee sijoittaa sellaiseen paikkaan, että koirakolla on mahdollisuus liikkua janalla, ja että tuomarilla on mahdollisuus arvostella koirakon suoritus. Jäljen teko tulee aloittaa tieltä, metsäuralta tai polulta. Jäljen tulee kulkea ennen risteämistään janaan suoraan vähintään 30 metriä ja janan jälkeen suoraan vähintään 70 metriä ennen ensimmäistä suunnan muutosta (maaston muodot ja esteet huomioiden). Ensimmäinen esine asetetaan jäljelle ennen ensimmäistä suunnan muutosta, 30–50 metrin päähän janasta. Jäljen lopussa oleva viimeinen käyttöesine (reppu, takki tms.) asetetaan niin, ettei se näy tarpeettoman aikaisin. Loppuesinettä ei kuitenkaan saa piilottaa tai laittaa sivuun jäljeltä. Jäljelle jätettävät esineet tulee olla normaaleita käyttöesineitä (hansikas, hattu, silmälasikotelo tms.), jotka eivät saa oleellisesti erottua maastosta. Esineet tulee asettaa jäljen päälle, eikä niitä saa piilottaa. Esineet merkitään jäljen numerolla. Esineitä ei saa laittaa kulmiin, eikä niiden välittömään läheisyyteen (n. 20 m). Jälkien

välinen turvaetäisyys on vähintään 150 m ja jäljen loppuesineen ja aloituspaikan väli vähintään 50 m. Jälkien välinen turvaetäisyys voi olla pienempi, mikäli jäljet ovat selkeästi esim. tien vastakkaisilla puolilla.

Suoritusohje

Ohjaaja ilmoittautuu tuomarille jälkiosuuden aloituspaikalla suoritusvalmiin koiran kanssa. Tuomarin luvalla ohjaaja siirtyy koiran kanssa janan alkuun ja aloittaa jäljen noston. Kaikenlainen pakotteiden käyttö jäljen nostossa on kielletty ja johtaa arvosanan alenemiseen virheen suuruuden mukaan. Mikäli koira on haluton eikä etene janalle, voi tuomari keskeyttää suorituksen.

Jälki voidaan nostaa koira vapaana tai kytkettynä 10 m pitkään liinaan. Mikäli jälki nostetaan koira vapaana, voi ohjaaja kytkeä koiran liinaan sen jälkeen, kun se on nostanut jäljen. Jäljen etsintä sisältyy suorituksen kokonaisaikaan. Tuomari arvostelee suorituksen janalla ja arvostelu päättyy, kun ohjaaja on poistunut janalta ja näin hyväksynyt koiran nostaman jäljen. Mikäli koira nostaa janalta jonkun muun kuin jäljentekijän tekemän jäljen, tuomari ilmoittaa ohjaajalle ”väärä jälki, takaisin janalle”. Mikäli koira nostaa takajäljen, tätä ei erikseen ilmoiteta ohjaajalle, vaan ohjaajan tulee itse ratkaista tilanne. Takajäljen nostaminen alentaa jäljen etsimisen arvosanan korkeintaan tyydyttäväksi.

Mikäli koira ei nosta jälkeä ennen janan takamerkkiä, koirakko saa jatkaa jäljen etsintää palaamalla janalla takaisin. Mikäli koira ylittää jäljen toistamiseen sitä nostamatta, on jäljen etsimisen arvosana korkeintaan tyydyttävä.

Arvostelu

Hyväksytyt suoritus edellyttää, että koirakon on löydettävä vähintään:

A-taso: 2 väliesinettä, sekä viimeinen käyttöesine

B-taso: 3 väliesinettä, sekä viimeinen käyttöesine

Jäljen etsiminen

40 pistettä

Arvosteluperusteet:

- Jäljen etsiminen (alkaa koiran aloitettua työskentelyn).
- Koiralta edellytetään aktiivista aloitusta sekä suoritushaluista ja määrätietoista vainutyöskentelyä heti aloituksesta alkaen.
- Koiralta edellytetään riittävän itsenäistä, mutta kuitenkin ohjattavaa työskentelyä.
- Koiralta edellytetään aktiivista, suoritushaluista ja määrätietoista vainutyöskentelyä myös jäljen löytymisen jälkeisessä työskentelyssä

Tuomarilla täytyy olla kyky nähdä koska koira ajaa jälkeä ja koska se muista syistä poistuu janalta.

Arvosanat:

- Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa koirasta näkyy erinomainen suoritushalu, ohjattavuus ja paineettomuus, ja jäljen löytymisen jälkeen myös sen tekninen pito.
- Erittäin hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hetkellistä hidastelua tai epävarmuutta myös jäljen pitämisessä tai koira ei ole täysin ohjattavissa.
- Hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hidastelua tai epävarmuutta, pieni sivupoikkeama, ja hieman isompia ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa.
- Tyydyttävä: Koira työskentelee haluttomasti tai käyttäytyy yli-innokkaasti, hidastelua ja epävarmuutta, suuria sivupoikkeamia, takajälki, jäljen ylitys sekä selviä ongelmia jäljen pidossa tai ohjattavuudessa.
- Puutteellinen: Koira ei tottele käskyjä, se karkailee, on haluton tai ei löydä jälkeä tai hukkaa jäljen löytämättä sitä uudelleen (keskeytys 0 pistettä, eikä koira voi enää jatkaa koetta).

Esineet

A-taso 60 pistettä

B-taso 110 pistettä

Hyväksytyyn tulokseen (tyydyttävä) vaaditaan, että koira löytää A-tasolla 2 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen, ja B-tasolla 3 väliesinettä sekä viimeisen käyttöesineen.

HENKILÖETSINTÄOSUUS

TASO A

100 pistettä

Alueen koko
Etsintäaika
Etsittävät henkilöt

n. 20 000 m²
20 min
1 henkilö

TASO B

150 pistettä

Alueen koko
Maksimietsintäaika
Etsittävät henkilöt

n. 30 000 m²
30 min
2 henkilöä

Etsintätyöskentely	A-taso	B-taso
1. Koiran ohjattavuus ja työskentely	50 pistettä	50 pistettä
2. Ohjaajan toiminta ja taktiikka	30 pistettä	30 pistettä
3. Henkilön ilmaisu	20 pistettä	á 35 pistettä, yhteensä 70 pistettä

Ohjeet henkilöetsintäosuuden toteutukseen

Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu maastossa luonnollisilla maastomerkeillä (esim. oja, taimikko, suo). Tarvittaessa rajoja voidaan merkitä kreppeillä.

Maalihenkilö(t) sijoitetaan siten, että koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona voidaan todeta. Ennen ensimmäisen koirakon suoritusta etsintäalueella suoritetaan etsintä ”nollakoiran” kanssa. Maalihenkilö(t) viedään etsintäalueelle ennen koesuorituksen aloittamista niin, että koira tai koiranohjaaja eivät näe vientiä. Umpipiilojen käyttö on kielletty ja maalihenkilöllä tulee olla normaali, kelin mukainen vaatetus. Pressujen yms. käyttö on kielletty. Maalihenkilö voi käyttää makuualustaa.

Etsintäalueesta tulee olla kartta, jonka tulee olla vähintään maaston peruskartta. Karttoja tulee olla niin monta, että jokainen ohjaaja saa oman karttansa. Ohjaaja piirtää karttaan etsintäsuunnitelmansa.

Jos samaa aluetta käytetään useammalle koiralle, maalihenkilön/-henkilöiden paikkaa voidaan vaihtaa jokaiselle koiralle erikseen.

Osuuden suoritusohje

Tuomari osoittaa kartalta etsittävän alueen sekä aloituspaikan, ja selvittää ohjaajalle muut kokeen kulkuun liittyvät asiat. Ohjaaja saa kaikki tilannetiedot tuomarilta ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitelmansa. Ennen suunnitelman tekoa ohjaaja voi halutessaan tuomarin luvalla ja yhdessä tuomarin kanssa käydä ilman koira etsittävän alueen aloituspaikalla maaston olosuhteiden toteamiseksi. Tämän jälkeen hän siirtyy tuomarin tai ratamestarin osoittamaan paikkaan laatimaan etsintäsuunnitelmaa.

Ohjaaja esittelee tuomarille taktiikan ja etsintäsuunnitelman sekä siinä käytettävät etsintälinjat/-linjat ja taktiikan. Etsintälinjat voivat kulkea myös alueen rajoja pitkin.

Tuomarin tarkastettua karttaan piirretyn etsintäsuunnitelman, hän määrittää maalihenkilöiden paikat ja maalihenkilöt menevät paikoilleen. Näin vältetään tilanteita, joissa ohjaajan reitti kulkee liian läheltä maalihenkilöitä. Jos ohjaaja etsinnän aikana kuitenkin ”törmää” maalihenkilöön, eikä koira tätä havaitse, tuomari käskee ohjaajaa jatkamaan etsintää ja arvostelua jatketaan normaalisti. Jos ohjaaja kuitenkin yrittää selvästi ohjata koira maalihenkilön luokse, suoritus keskeytetään.

Suorituksen aikana koira saa juottaa, sen sijaan palkitseminen makupaloin tai leluin on kielletty. Koiran kiinnottaminen lukuun ottamatta juottamista ei ole suorituksen aikana sallittua. Etsinnän päätyttyä tuomarin luvalla ohjaaja voi palkita koiran lellulla.

Koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla. Ennen kuin etsintätyöskentely aloitetaan, koiranohjaaja ilmoittaa tuomarille ilmaisutavan.

Etsintä suoritetaan ohjaajan valitsemalla etsintämenetelmällä (taktiikalla).

Etsinnän suorittaminen

Yleiset ohjeet

Tuomari määrittelee etsintätyöskentelylle aloituspaikan. Ohjaaja tekee etsintäsuunnitelman ja esittelee sen tuomarille.

Ohjaaja valitsee etsintäsuunnitelmansa mukaisen taktiikan, jolla etsittävä alue saadaan tarkastettua varmasti, tehokkaasti ja koiran hajuaiستia parhaalla mahdollisella tavalla hyödyntäen. Ohjaaja voi tilanteen niin vaatiessa muuttaa taktiikkaansa etsinnän aikana, muutoksesta tulee kertoa tuomarille.

Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö ohjaajan ilmoittamalla tavalla. Muulla kuin ohjaajan tuomarille ilmoittamalla tavalla ilmaistuja maalihenkilöitä ei hyväksytä ja tällainen ilmaisu aiheuttaa suorituksen keskeytyksen.

Haukkumalla ilmaisevan koiran tulee pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle. Haukunnan tulee olla sellaista, että ohjaaja pystyy sen perusteella vaivatta hahmottamaan koiran sijainnin. Mikäli haukkumisessa tulee selkeitä taukoja, ohjaajan tulee tuomarin määräyksestä pysähtyä.

Haukkumalla ilmaisevan koiran tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi. Koiranohjaaja ilmoittaa hyväksytyin ilmaisun tuomarille ja saa sen jälkeen siirtyä suoraan koiran luo.

Mikäli koira ilmaisee rullalla, ilmaisurullan tulee olla sellainen, että koira voi sen omaehtoisesti pudottaa pois suustaan. Tämä tulee tarkastaa ilmoittautumisen yhteydessä ja ilmaisurullia, joita koira ei voi ilman ohjaajan apua pudottaa suustaan, ei missään tapauksessa saa hyväksyä.

Rullalla ilmaisevan koiran pitää viedä ohjaaja maalihenkilön luokse epäröimättä sekä mahdollisimman nopeasti ja suoraan, maasto ja olosuhteet huomioiden. Tuomarille tulee kuitenkin antaa mahdollisuus arvosteluun ja maalihenkilön luokse mentäessä vauhtia pitää sen mukaan säädellä.

Koiranohjaaja saa liikkua alueella ainoastaan suunnitelmansa mukaan. Koira ei saa oleellisesti ylittää merkityn tai osoitetun alueen rajoja.

Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit sekä pillillä ja/tai viheltämällä annetut merkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran satunnaista etsimistä taaksepäin ei arvostella virheeksi, sillä tilanteissa, joissa ilmapirtaukset muuttuvat, voi koira saada hajun jo etsityltä alueelta ja ohjaaja voi antaa koiralle luvan jatkaa kohteelle. Tätä ei katsota virheeksi.

Etsintäaika alkaa, kun ohjaaja lähettää koiran etsintätyöskentelyyn ja päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä, etsintäjän päätyttyä, tai luopumiseen, keskeytykseen tai hylkäämiseen. Etsinnän päätyttyä tuomari antaa siitä arvostelun.

Arvostelu

Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli sekä muut sääolosuhteet ja ulkoiset tekijät. Suorituksen työskentelyn nopeuden tulee jakautua tasaisesti koko etsintäjälle maasto ja olosuhteet huomioiden.

- Koiran kiinnittäminen ei ole suorituksen aikana sallittua. Jos näin tapahtuu, tulee tuomarin huomauttaa siitä, ja jos kiinnittäminen toistuu, tulee tuomarin keskeyttää suoritus eikä koetta hyväksytä, jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä (ei koske juottamista).
- Maalihenkilöiden tulee ilmaisutilanteessa käyttäytyä rauhallisesti ja vastata tuomarin mahdollisesti esittämiin kysymyksiin. Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa sen, että koetta ei hyväksytä, jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä.
- Virheilmaisu aiheuttaa kokeen keskeyttämisen eikä suoritusta voida hyväksyä, jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä.
- Jos koira jättää maalihenkilön eikä itsenäisesti palaa hänen luokseen, aiheuttaa se kokeen keskeytyksen, eikä suoritusta voida hyväksyä, jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä.
- Jos koira vahingoittaa maalihenkilöä tai osoittaa häntä kohtaan aggressiivisuutta, sen suoritus hylätään ja koiralle esitetään kilpailukieltoa. Arvosana on tällöin puutteellinen 0 pistettä.
- Koiran ylittäessä selvästi alueen rajan tulee tuomarin huomauttaa siitä. Arvosanaa ei alenneta. Jatkuva työskentely alueen ulkopuolella on virhe.
- Tuomarin tulee keskeyttää osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus.

Ilmaisu ei hyväksytä, ellei se tapahdu ohjaajan ilmoittamalla tavalla.

Tuomarin tulee liikkua maastossa koirakon mukana koko suorituksen ajan.

Koiran ohjattavuus ja työskentely

50 pistettä

Arvosteluperusteet:

- Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään.
- Koira etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti koko alueen ja etenee määrätietoisesti etsien, ohjattavuutta osoittaen ja työskentelytehon laskematta.

Arvosanat:

- Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran työskentelyhalu ja ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kärsimättä.
- Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana tai määrätietoisuuden pieni väheneminen.
- Hyvä: Koiran ohjattavuudessa puutteita, tarvitaan runsaasti käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy ylinnokkuudesta johtuen tai määrätietoisuudessa selvästi havaittavia puutteita.
- Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy ylinnokkuudesta johtuen, koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet tai määrätietoisuudessa selviä ongelmia.
- Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy. Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään. Koira ei noudata ohjaajan käskyjä tai on haluton työskentelemään tai ei ilmennä etsinnässä määrätietoisuutta.

Ohjaajan toiminta ja taktiikka

30 pistettä

Arvosteluperusteet:

- Ohjaaja tekee alueelle toimivan ja tarkoituksen mukaisen etsintäsuunnitelman, jossa näkyy luottamus koiran osaamiseen ja hajuaistin käyttöön.
- Etsintäsuunnitelma ja taktiikka on etenevä ja etsittävä alue tulee tarkastettua varmasti ja vakuuttavasti tehdyn etsintäsuunnitelman mukaisesti.
- Ohjaaja ymmärtää annetun tehtävän ja pystyy muodostamaan tilannekuvan saamiensa tietojen pohjalta.
- Koiran ohjaamisessa oikea-aikaiset käskyt sekä äänen ja muiden avujen käyttö on asiallista.

Arvosanat:

- Erinomainen: Ohjaajan toiminta on varmaa ja vakuuttavaa, etsintäsuunnitelma on tarkoituksenmukainen ja osoittaa luottamusta koiran osaamiseen, koiran ohjaaminen on tarkoituksenmukaista, alue tulee tarkastettua varmasti valitulla taktiikalla.
- Erittäin hyvä: Ohjaajan toiminta on varmaa, ohjaaja luottaa koiraan, hetkellisiä tilannetietoisuuden puutoksia tai koiran ohjaamisen virheitä, alue tulee tarkastettua vielä varmasti.
- Hyvä: Ohjaajan toiminta on määrätietoista, etsintäsuunnitelman tulee osoittaa parempaa luottamusta koiran osaamiseen, tilannetietoisuuden ylläpito katoaa, koiran ohjaamisessa epävarmuutta tai turhaa ohjaamista, alueen tarkastaminen vielä riittävällä tasolla, ohjaaja kykenee pääsääntöisesti noudattamaan etsintäsuunnitelmaansa.
- Tyydyttävä: Ohjaajalla on haasteita tilannetietoisuuden kasaamisessa ja ylläpidossa, ohjaajan etsintäsuunnitelma osoittaa puutteita koiran osaamisessa tai luottamuksessa koiraan, alueen tarkastaminen ei ole varmaa, ohjaaja ei kykene noudattamaan tekemäänsä etsintäsuunnitelmaa.
- Puutteellinen: Ohjaajalla puutteita ja virheitä ymmärtää tilannetta ja tehdä sen mukaisia päätöksiä, ohjaajan etsintäsuunnitelma osoittaa puutteita koiran osaamisessa ja ohjaajan luottamuksessa koiran osaamiseen, etsintäsuunnitelma ei ole tarkoituksenmukainen ja etsintä ei etene riittävällä varmuudella.

Henkilön ilmaisu(t)**A-taso 20 pistettä****B-taso 70 pistettä**

Ilmaisusta annetaan arvosana jokaisesta henkilöstä erikseen. A-tasolla 20 pistettä, B-tasolla 70 pistettä (35 pistettä / maalihenkilö).

Arvosteluperusteet:

- Koiran halu suorittaa ilmaisu ohjaajan ilmoittamalla tavalla, itsenäisesti ja välittömästi löydettyään henkilön.
- Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisuuden jälkeen, antaa ohjata itseään.

Arvosanat:

- Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisuuden, kunnes koira otetaan haltuun.
- Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin hiukan viivyttelee paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa, ja ilmaisuuden suorituksessa.
- Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö. Se kuitenkin viivyttelee ja epäröi paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja ilmaisuuden suorituksessa.
- Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, se viivyttelee paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja ilmaisuuden suorituksessa. Haukkumalla ilmaisevalla koiralla ilmaisussa selviä haukkukatkoja tai tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti. Rullalla ilmaiseva koira epäröi hieman näytössä.
- Puutteellinen: Koira osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, viivyttelee ja epäröi selvästi paikallistamisessa, ilmaisuuden aloittamisessa ja ilmaisuuden suorituksessa. Haukkumalla ilmaisevan koiran ohjaajalla on vaikeuksia löytää koira ja maalihenkilö koiran vajaan haukkumisen vuoksi. Rullalla ilmaiseva koira epäröi paljon näytössä.

Koira ei ilmaise lainkaan ja maalihenkilö jää löytymättä = 0 pistettä.

Koira jättää maalihenkilön eikä omatoimisesti palaa hänen luokseen = 0 pistettä.

Haukkumalla ilmaiseva koira

Koiran on aloitettava haukkuminen välittömästi löydettyään maalihenkilön. Haukkumisen tulee olla selkeää ja niin jatkuvaa, että ohjaaja paikallistaa koiransa vaivattomasti. Tuomarin on arvostelussaan huomioitava se, ettei koiralta vaadita tauotonta haukkumista, sillä koiran haukkumiseen vaikuttavat monet seikat, kuten koiran rotu, vallitsevat sääolosuhteet, radan raskaus yms. tekijät. On myös luonnollista, että koira kiinnittää hetkeksi huomionsa ohjaajaan tämän tullessa koiran näkyviin. Jos koiran haukunta ei ole riittävää, alennetaan arvosanaa. Isompi virhe on, jos koira pitää haukkumisessa selviä taukoja, niin että ohjaajan on sitä vaikea paikallistaa. Arvosana voi olla tällöin korkeintaan tyydyttävä. Ohjaaja ei saa edetä maastossa, jos koira ei hauku. Jos koira tulee ilmaisutilanteessa ohjaajaa vastaan, kun ohjaaja ei ole vielä paikallistanut maalihenkilöä, mutta palaa kuitenkin itsenäisesti maalihenkilön luo, voidaan ilmaisu hyväksyä. Arvosana voi olla korkeintaan puutteellinen. Jos koira ei palaa maalihenkilön luokse, eikä ohjaaja ole vielä paikallistanut maalihenkilöä, tilanne arvostellaan virheilmaisuuna, jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä. Jos ohjaaja pyrkii painostamaan koiraa palaamaan maalihenkilön luokse, ei ilmaisua voida hyväksyä, jolloin arvosana on puutteellinen 0 pistettä.

Arvosteluperusteita ovat

- ilmaisu on selkeää ja jatkuvaa
- ilmaisu on vähemmän selkeää tai jatkuvaa
- ilmaisussa on selviä taukoja
- koira tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa itsenäisesti
- koira tulee ohjaajaa vastaan, eikä palaa ilmaisuun ilman ohjaajan painostusta
- ohjaajan ja koiran käytös maalihenkilön luona.

Rullalla ilmaiseva koira

Koiran tulee ottaa rulla suuhunsa välittömästi löydettyään maalihenkilön. Koiran pitää palata heti, rulla suussa, suorinta tietä ohjaajansa luokse. Ohjaajan kytkettyä koiransa ilmaisuliinaan koiran pitää johdattaa hänet käskyllä suorinta tietä löytämänsä henkilön luokse. Tuomarin on arvostelussaan kuitenkin huomioitava, ettei koiran tarvitse pitää rullaa suussaan siihen asti, kun se on ohjaajan vieressä. Tärkeää on, että koira pitää rullaa riittävän kauan niin, että ohjaaja voi varmasti todeta koiran suorittaneen ilmaisun.

Metrimäärien sijasta tuomarin tulee arvioida, kuinka varma koiran ilmaisu on ollut. Jos koira pudottaa rullan niin aikaisin, että ilmaisua ei voida pitää selkeänä, arvosanaa alennetaan. Koira voi pitää ilmaisurullaa suussaan ilmaisuihin mennessä ja pudottaa sen vasta maalihenkilön luona oma-aloitteisesti tai ohjaajan käskystä, arvosanan siitä alentumatta. Ohjaaja saa käskyttää koiran pudottamaan ilmaisurullan joko avustamatta tai ohjaajan käteen, kuten noutokapulan irrotuksessa. Jos ohjaaja joutuu ilmaisemaan koiralle olinpaikkansa koiran tuodessa rullaa, seuraa arvosanan alennus. Koiran hidastellessa ohjaajan luokse tuloa arvosanaa alennetaan. Suurempi virhe on, jos ohjaaja joutuu kehottamaan koira; arvosana voi tällöin olla korkeintaan tyydyttävä. Vientivaiheessa koiralta ei vaadita viivasuoraa menoa etsittävän henkilön luokse, vaan tässä on otettava huomioon maaston asettamat esteet etenemiselle yms. seikat. Tuomarin tulee huomioida arvostelussaan myös ohjaajan ja koiran käyttäytyminen sen jälkeen, kun koira on kytketty. Maastopohja sekä kasvillisuuden peitteisyys määrittelevät usein koiran ja ohjaajan välisen etäisyyden. Näistä johtuva ajoittainen ohjaajan ja koiran lyhentynyt välimatka ei alenna arvosanaa.

Vientivaiheessa koiran on osoitettava halukkuutensa mennä maalihenkilön luokse. Koiran tulee edetä määrätietoisesti kohti maalihenkilöä niin, että ilmaisuliina on kireänä, mutta sen ei kuitenkaan tarvitse vetää ohjaajaa. Jos ohjaaja kaatuu näytölle mennessä, tai näyttöliina sotkeutuu siten, ettei koira pysty etenemään, tai liina irtaota ohjaajan kädestä, ohjaaja saa antaa koiralle lisäkäskyt koiran pysäyttämiseen ja/tai ilmaisun jatkamiseen. Nämä lisäkäskyt eivät aiheuta arvosanan alenemista. Jos koira ei sallittujen lisäkäskyjen jälkeenkään jatka vientiä maalihenkilön luokse, eikä ohjaaja ole vielä paikallistanut maalihenkilöä, tilanne arvostellaan virheilmaisuna, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä. Jos ohjaaja selvästi painostaa koira lisäkäskyillä tai muutoin, ilmaisua ei hyväksytä, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä. Jos koira osoittaa epävarmuutta vientivaiheessa, arvosanaa alennetaan. Suurempi virhe on, jos koiran vienti muuttuu päämäärättömäksi ja kaartelevaksi; arvosana voi tällöin olla korkeintaan tyydyttävä. Jos koira vie ohjaajaa selvästi pois päin maalihenkilöstä tai selkeästi ulos alueelta, tilanne arvostellaan virheilmaisuna, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä.

Arvosteluperusteita ovat

- koira tulee ohjaajan luo halukkaasti ja määrätietoisesti rulla suussa
- koira hidastelee tullessaan ohjaajan luo rulla suussa
- ohjaaja joutuu kutsumaan koira sen tuodessa rullan
- koira pitää rullan suussaan niin kauan, että ohjaaja voi varmasti todeta ilmaisun
- koira pudottaa rullan liian aikaisin tullessaan ohjaajan luokse
- koira vie ohjaajan halukkaasti ja määrätietoisesti ja suorinta tietä maalihenkilön luokse
- ohjaaja antaa koiralle lisäkäskyjä ilmaisuun lähdössä tai vientivaiheessa
- koiran vienti on epävarmaa tai se vie ohjaajan maalihenkilön luokse kaartelemalla
- koira eksyy viedessään ohjaajaa maalihenkilön luokse
- ohjaajan ja koiran käytös maalihenkilön luona

Käyttäytyminen ilmaisutilanteissa

Ohjaajan ja tuomarin mennessä ilmaisuun pitää ohjaajan noudattaa nopeuden suhteen tuomarin ohjeita. Koiran ja ohjaajan käyttäytyminen maalihenkilön luona kuuluu arvosteltaviin seikkoihin. Koiran käytös ei missään vaiheessa saa olla aggressiivista. Aggressiivisuus johtaa aina kokeen hylkäämiseen, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä.

Koiran maalihenkilöä kohtaan osoittamaa ystävällistä uteliaisuutta ei saa tulkita aggressiivisuudeksi. Tällainen käytös ei saa alentaa arvosanaa, kunhan se ei häiritse ilmaisua eikä ole liiaksi maalihenkilöä häiritsevää. Maalihenkilön häirintä aiheuttaa arvosanan alenemisen. Mikäli koira häiritsee maalihenkilöä voimakkaasti esimerkiksi hyppimällä maalihenkilön päälle, raapimalla tai tökkimällä maalihenkilöä kuonollaan, sen suoritus voidaan keskeyttää osaamattomuuden vuoksi. Mikäli häirintä aiheuttaa maalihenkilölle vammoja, koiran koesuoritus on hylättävä, jolloin koe keskeytetään ja arvosana on puutteellinen 0 pistettä, vaikka kyseessä ei olisikaan aggressiivisuus.

Ohjaajan tullessa piilolle koiran on osoitettava maalihenkilön paikka tarkasti, muutoin ilmaisua ei voida hyväksyä. Sillä ei ole kuitenkaan merkitystä, ilmaiseeko koira piilon sisäänkäynnin puolelta vai joltain muulta sivulta. Tämän jälkeen ohjaaja ottaa koiran hallintaansa, sivulleen. Rullalla ilmaisevan koiran ilmaisuliina on kytkettävä irti ennen hallintaan ottoa, mikäli maasto-olosuhteet eivät sitä estä. Ohjaaja päättää käskyistä ja tavasta, miten hän ottaa koiran hallintaan ennen maalihenkilön piilosta ottamista. Ohjaaja päättää myös koiran asennosta, kun maalihenkilö otetaan pois piilosta. Tarvittaessa ohjaaja voi siirtää koiran hieman kauemmaksi piilosta, joko kutsumalla koiran sivulleen tai seurauttamalla koiran kauemmas hallintaan ottamisen jälkeen, jotta maalihenkilö pääsee nousemaan pois piilosta. Tässäkään käskyjen määrä ei ole sinällään ratkaiseva tekijä, vaan koiran kokonaisuutena osoittama ohjattavuus. Maalihenkilö tulee pois piilosta vasta, kun tuomari antaa siihen luvan – sen jälkeen, kun koira on ohjaajansa hallinnassa. Jos koira osoittaa kiinnostusta piilosta pois tulevaa maalihenkilöä kohtaan, se on sallittua, mutta sen täytyy kuitenkin olla hillittyä. Mikäli ohjaajalla on selkeitä vaikeuksia saada koira hallintaansa piilolla, tuomarin tulee huomioida tämä ilmaisusta arvosanaa antaessaan.

Muutokset ohjeisiin

Koeohjeen vahvistaa Kennelliitto Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä.

Pakottavat syyt

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.